

VI GÖR DET!

En arbetsbok för dig som
arbetar med community inom
din konstnärliga praktik

Förord

Vi gör det! är en arbetsbok för dig som är kulturskapare inom olika konstuttryck och vill utveckla arbetet inom communitygenren.

Den ger dig som arbetar med konstnärliga praktiker möjlighet att synliggöra din process för att bättre kunna göra medvetna val.

Arbetsboken innehåller en definition av communitybaserat arbete, frågor och områden som utgångspunkter för att stötta din process. Det finns utrymme att anteckna fritt. Avslutningsvis finns ett förslag på hur du kan visualisera din process genom att klippa ut former.

Vår strävan är att konstarna får ta en självklar plats i vårt samhälle. Det är i mellanrummen det händer, i möten mellan olika konstarter och dess uttryck skapas nya deltagarprocesser. På så vis kan konsten nå och vara till för fler.

Community omfattar många och mycket. Från det personliga till det gemensamma. Det kan vara lätt att gå vilse. Vi ser communityarbetets enormt stora potential – men också vilka återkommande hinder som går att undvika med ökad medvetenhet. Därför vill vi bidra med utgångspunkter som tillsammans med dina tankar och val kan fungera som kompass i ditt unika arbete.

Materialet bygger på erfarenheter och lärdomar som framkommit från vårt mångåriga arbete med communityprojekt i Västra Götalandsregionen. Här samarbetar konsulenter från flera konstarter kring metoden och möter konstnärer inom olika uttryck. Vi har sett att ett processtödd saknats och efterfrågats vilket ledde fram till *Vi gör det!*.

Vi är mycket glada att konstnären Saadia Hussain, som har lång erfarenhet av communityarbete inom konst, har delat sina kloka tankar under framtagandet av arbetsboken.

Inledning

Communityarbete handlar om att koppla, kommunicera och kanalisera den kollektiva konstkraften. Det är ett demokratiskt och konstnärligt utforskande med syfte att skapa delaktighet med nya grupper och platser. Genom communityarbete kan konstnären/processledaren komma närmare verkligheten och forma konstnärliga processer och uttryck som är relevanta och som berör.

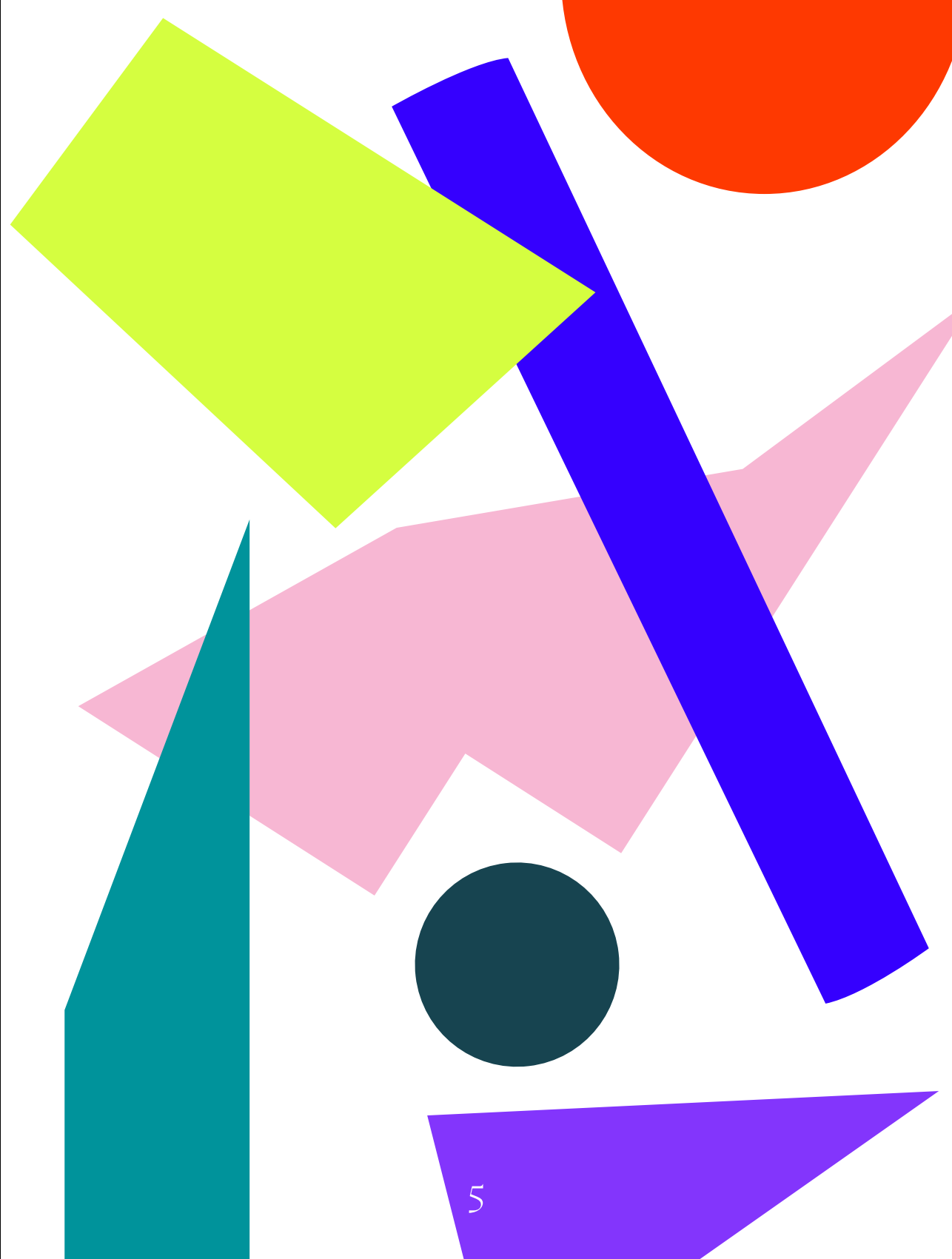
Den här arbetsboken vänder sig till dig som söker gemenskap genom samskapande. Du som vill växa och dela ditt konstnärskap med andra, du som vill upptäcka och dela upptäckter med andra, du som vill dela och utbyta berättelser med andra. Du som tror på konstens makt och magi.

En arbetsbok som uppmanar till den öppna nyfikna blicken, till den lyhörda, följsamma, tydliga, generösa, aktiva, tillåtande, inkluderande inställningen.

Den här arbetsboken vill stötta dig som konstnärlig ledare i din planering, process och dialog under communityarbetet. Hur du som ledare kan skapa tillåtande rum med hög tillit till att det oväntade och ovetande ska kunna uppstå. Hur du som ledare behöver se och synliggöra, leda och bli ledd.

Genom community-konst har jag själv fått leka, lära, länka och läka ihop med tusentals andra som deltagit och samskapat konst med mig.

Saadia Hussain
konstnär och konstaktivist

Vad är communitybaserat arbete?

En viktig utgångspunkt är att dela en gemensam grund och förståelse av vad communitybaserat arbete innebär.

Definition av konststartsövergripande communityarbete:

Du som besitter den konstnärliga och kreativa kompetensen är den som inspirerar, guidar och leder.

Communitydeltagarna besitter innehåll och/eller berättelser och ges möjlighet att göra konstnärliga val i en demokratisk process.

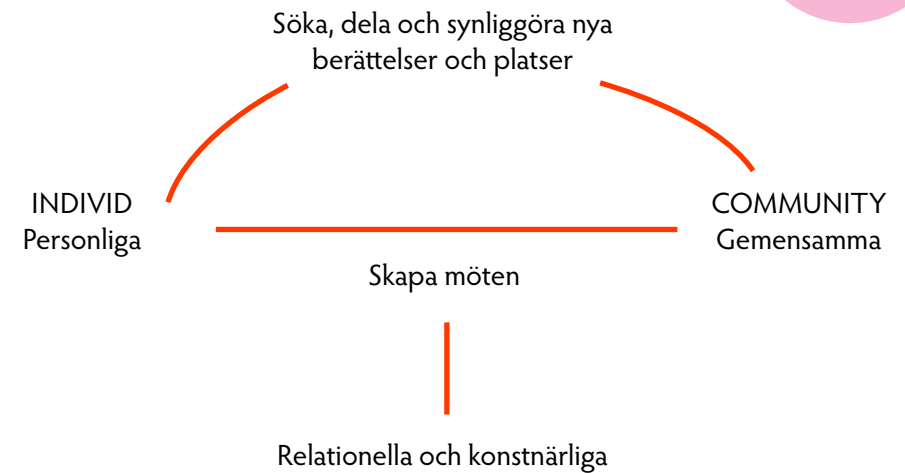
Communityarbetets mål och syfte är att skapa möten, både relationella, konstnärliga samt synliggörandet av nya berättelser och platser.

Från individ till community.

Från det personliga till det gemensamma.

Det finns ett värde och en visad omtanke för deltagarna, platsen och för den konstnärliga utvecklingen.

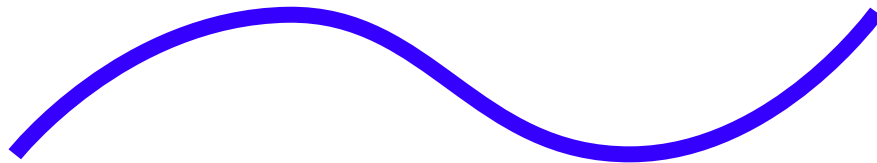
Communityarbete är både ett verktyg och konstnärligt uttryck.

Communityarbete

bygger på att
skapa rörelse och vara
i rörelse

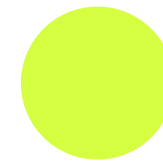
Balans
Flexibilitet
Rimlighet
Rörlighet
Som speglar en aktiv pågående process

8

Nu börjar arbetet med att
synliggöra din process.
Vi har skapat frågor som
utgångspunkter för att
stötta dig framåt.

9

Det viktigaste arbetet är:

Att skapa rum för
det oväntade.

Hur kan det oväntade...

förberedas
möjliggöras
förvaltas

Det gör jag genom att...

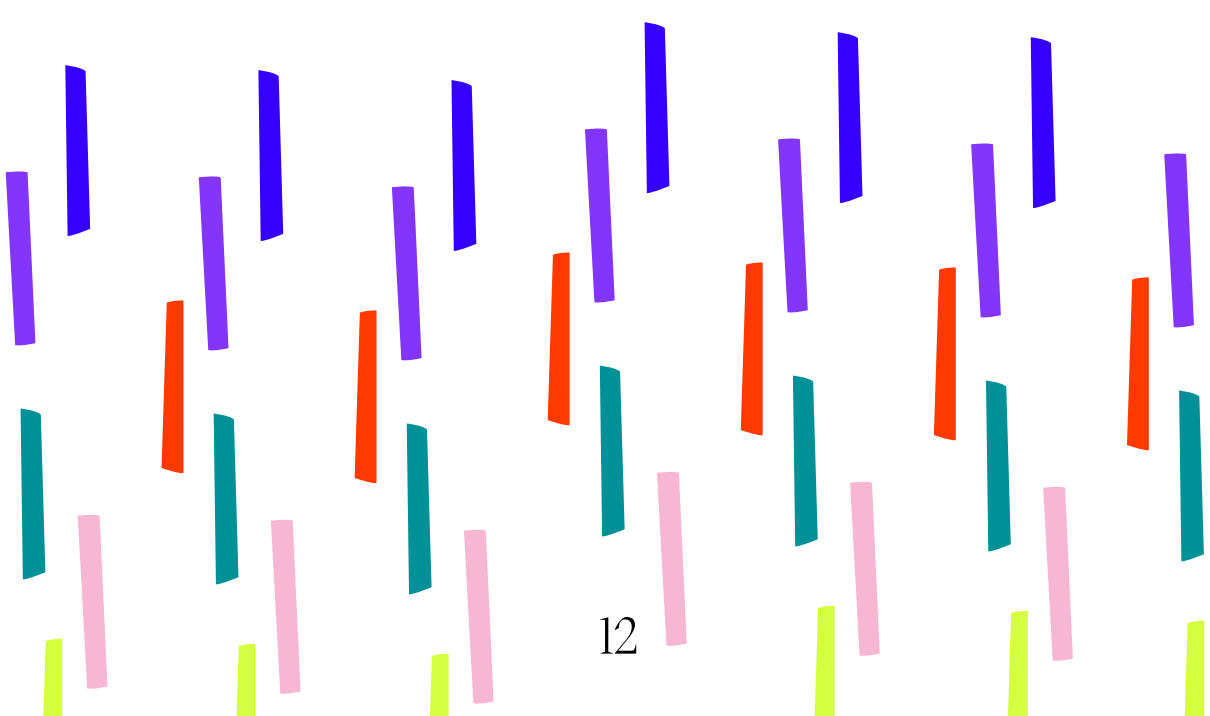

Tänk dig ditt communityarbete som att strö frö

Plantera
Växa
Ge näring
Leva vidare
Förvalta

12

Communityarbetets ekonomi

Ork
Lust
Motivation
Metod
Medel
Engagemang

Hur håller du community-
arbetet vid liv?

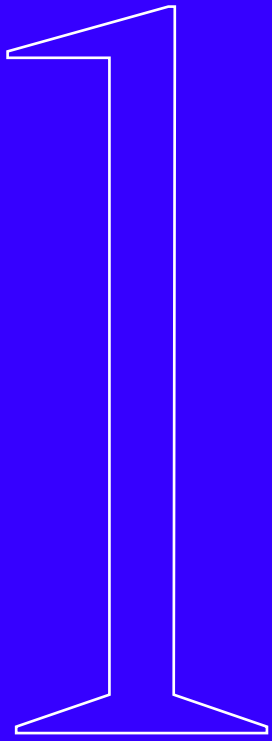

13

Sju delar att förhålla dig
till i processen:

1. Målgrupp
2. Roller
3. Hållbarhet & formbarhet
4. Mål
5. Riktning & driv
6. Dela rum, makt & inflytande
7. Pengar & resurser

Målgrupp

Berättelser, personer,
och platser formar
processen.

Vad ska undersökas?
Vilka är med?

Hur ska det göras?

Roller

Alla besitter en
konstnärlig och kreativ
kompetens.

När leder man?

När blir man ledd?

communityledare

communitydeltagare

communityarbete

Av, med och för vem?

Vilka kompetenser och erfarenheter finns?
Vem gör vad utifrån arbetets ramar?

Hållbarhet & formbarhet

Grunden
Strukturen

Som bär och
balanserar

Som håller i med-
och motvind

Vilka är dina grundstenar som formar
och håller ihop arbetet?

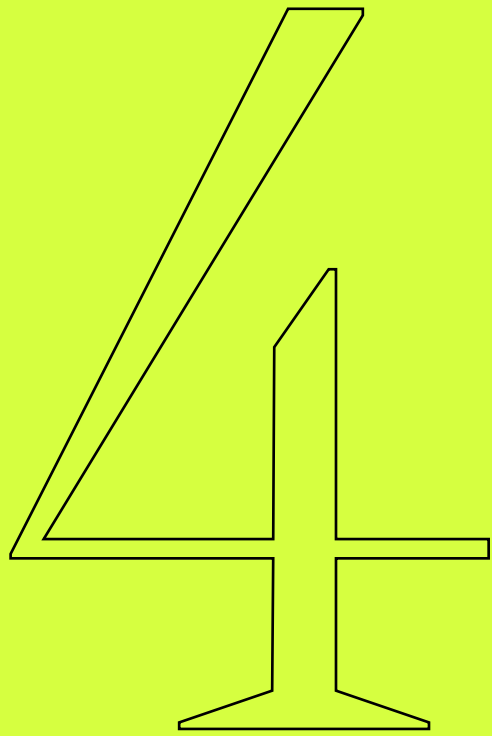

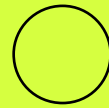

Mål

Genom lyhördhet
och närvaro utvecklas
arbetet.

Beskriv!
Processen / planeringen / vägen / resan
syftet / intentionen:

Sträva efter att sätta mål och delmål:

Fundera aktivt kring de olika målen för att
öka din medvetenhet: personliga, gruppens,
konstnärliga och sociala...

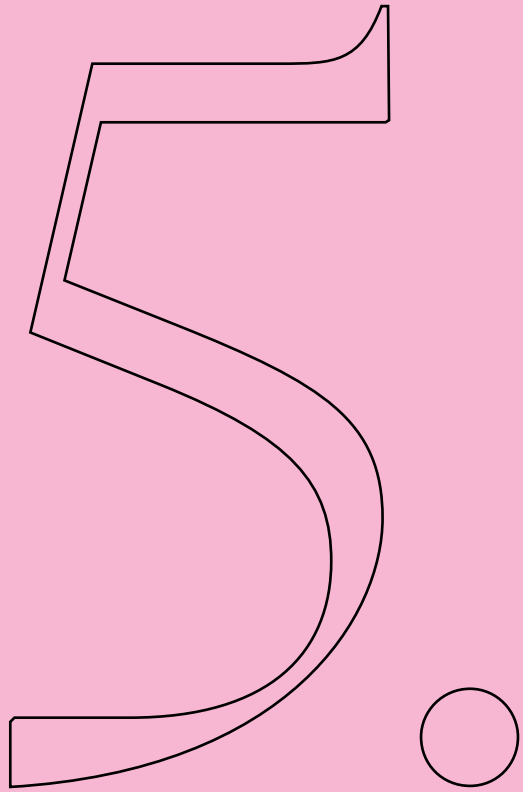

Riktning & driv

Tre faktorer som driver och riktar processen:

Utgångspunkt

Motiv

Mandat

Vad vill du förstå? Få förtroende för?
Förbättra, förvalta?

Dela rum, makt & inflytande

Genom kommunikation och pedagogik kan du begripliggöra, möjliggöra och dela konstens komplexitet med fler.

Delaktighet - hur

Dela aktivt

Ta aktiv del

Dela - ta del av - delta

Fundera kring hur du skapar rum för inflytande och vilka verktyg du behöver använda?

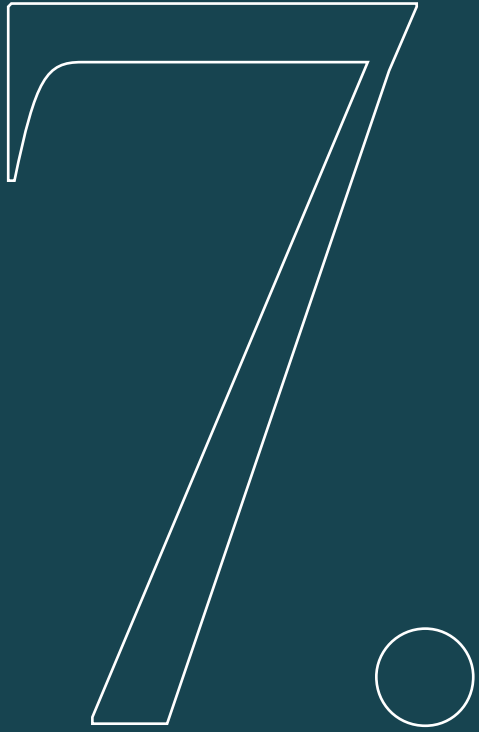

Pengar & resurser

Ekonomi som...

- ger tid
- skapar ro och rum
- håller över tid
- håller ihop
- ger energi

Hur gör du..?

Dags att medvetande- göra din process än mer!

Konstnärlig kvalitet

Konstnärlig kvalitet kan innebära:

Professionellt utfört

Nerv, ärlighet, koncentration
och vilja

När det uppstår ett möte mellan
avsändare, mottagare och konsten

Hur förhåller du dig till
konstnärlig kvalitet i ditt
communityarbete?

30

Relevans

Är tematiken relevant för dig, för några
få eller för många?

Är de konstnärliga valen relevanta för
dig, för några få eller för många?

Fundera över hur
relevansen påverkar dina
val kring arbetssätt och
målgrupp.

Etiska avvägningar

Identifiera om och när du
behöver göra etiska
avvägningar.

Det kan röra frågor kring
kulturella skillnader, makt-
obalanser och integritet.

31

Relevans här och nu – relevans över tid

Tid är en faktor du behöver förhålla dig till.

Relevans i stunden
– du önskar göra avtryck här och nu.

Relevans över tid
– du önskar påverka på längre sikt.

Vilka strategier behöver du anta för att uppnå relevans?

Fundera över tidsaspekten och om/på vilket vis du vill göra avtryck i nuet och på längre sikt.

Hur mycket tid behöver du lägga i de olika faserna av projektet:

Det deltagande, konstnärliga, samhälliga och pedagogiska?

Effekt

På vilket/vilka vis förväntar du dig effekt?

Strävar du efter förändring relaterad till:

konstnärlig utveckling?

förändring med fokus på plats och deltagare?

potentiell samhällsförändring?

debatt?

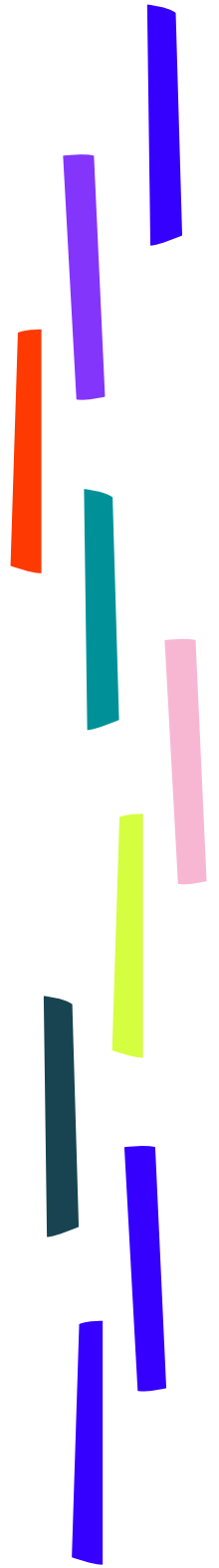

Verket kräver förförståelse – verket är fristående

Behöver mottagaren/publiken hög förförståelse eller kunskap om deltagare, plats, kontext, historia och ansats för att kunna uppleva verket?

Eller är verket fristående och kan flyttas från sammanhang till sammanhang utan att något förändras?

Hur gör du bryggan om verket byter miljö, mottagare, kontext?

Är verket platsspecifikt eller en metod?

Hur kan du använda den metoden?

Produkt och process

Fundera över processen och produkten.

Är det viktigt för dig och/eller deltagarna att det blir en färdig produkt?

Eller är vägen viktigare än målet?

Är det viktigt för den konstnärliga utvecklingen att sätta processen i fokus?

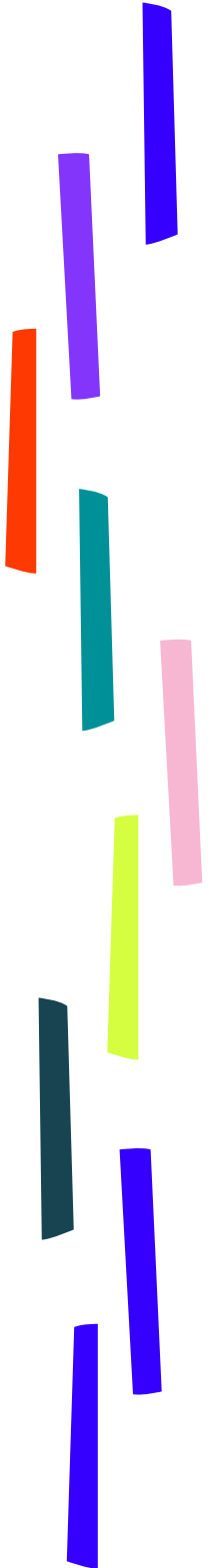

Val – att ta processen framåt

Avgörande val/ att göra val:
Varför, när och hur?

Medvetna val:
Vad kan kompromissas och vad är förutsättningarna?

Möjliggörande val:
Vad hjälper, vad stjälper?

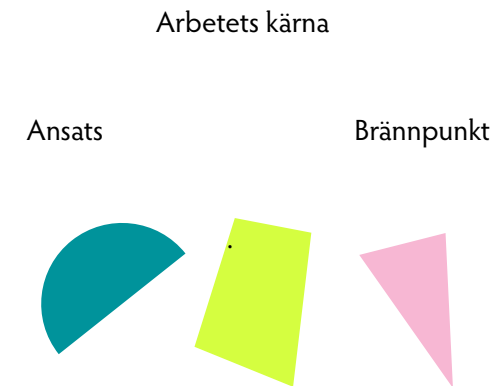

Viktiga komponenter

När utgår du från din konstnärliga ansats som konstnär?
När utgår du från deltagarnas expertis/intresse som grund för det konstnärliga utforskandet?

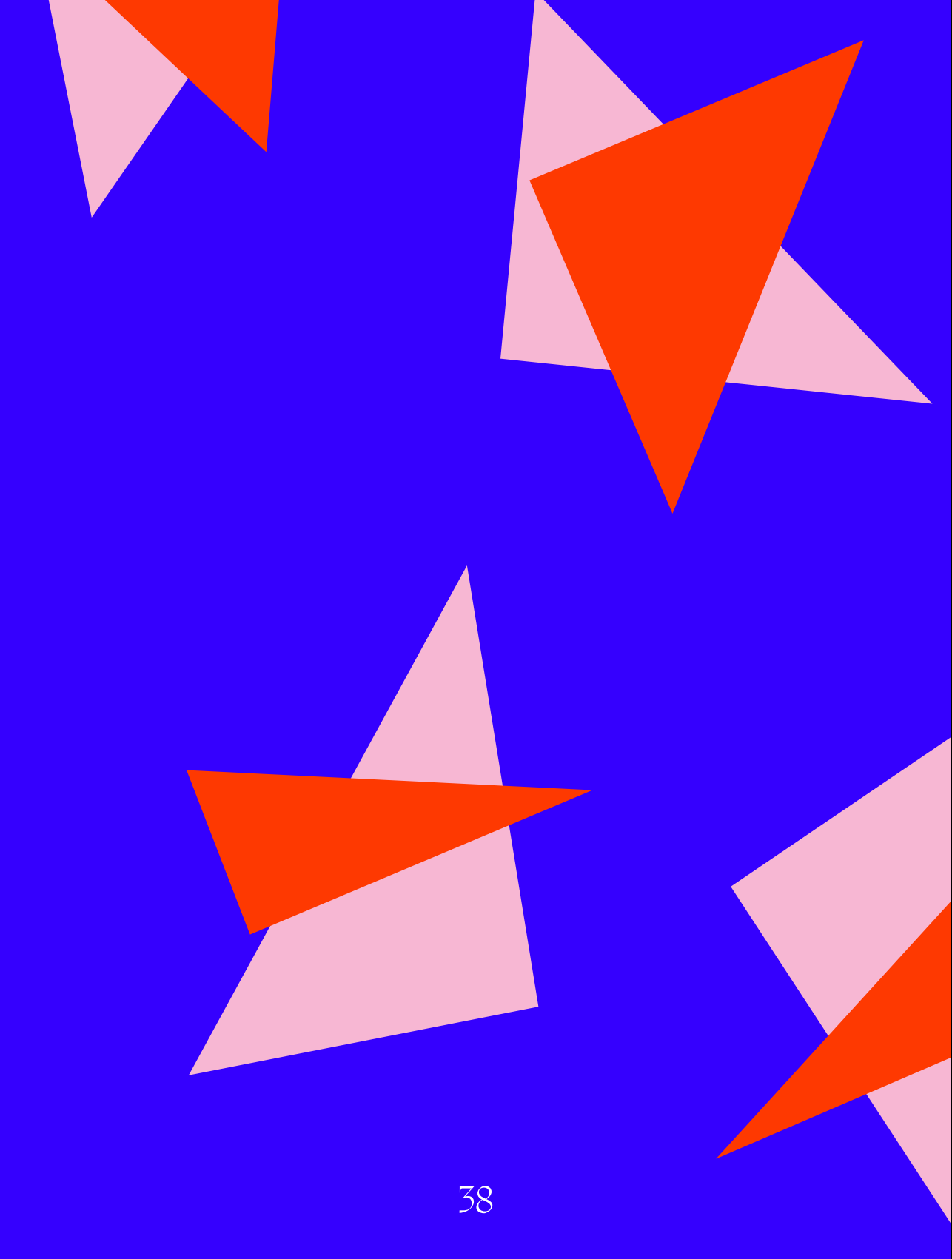

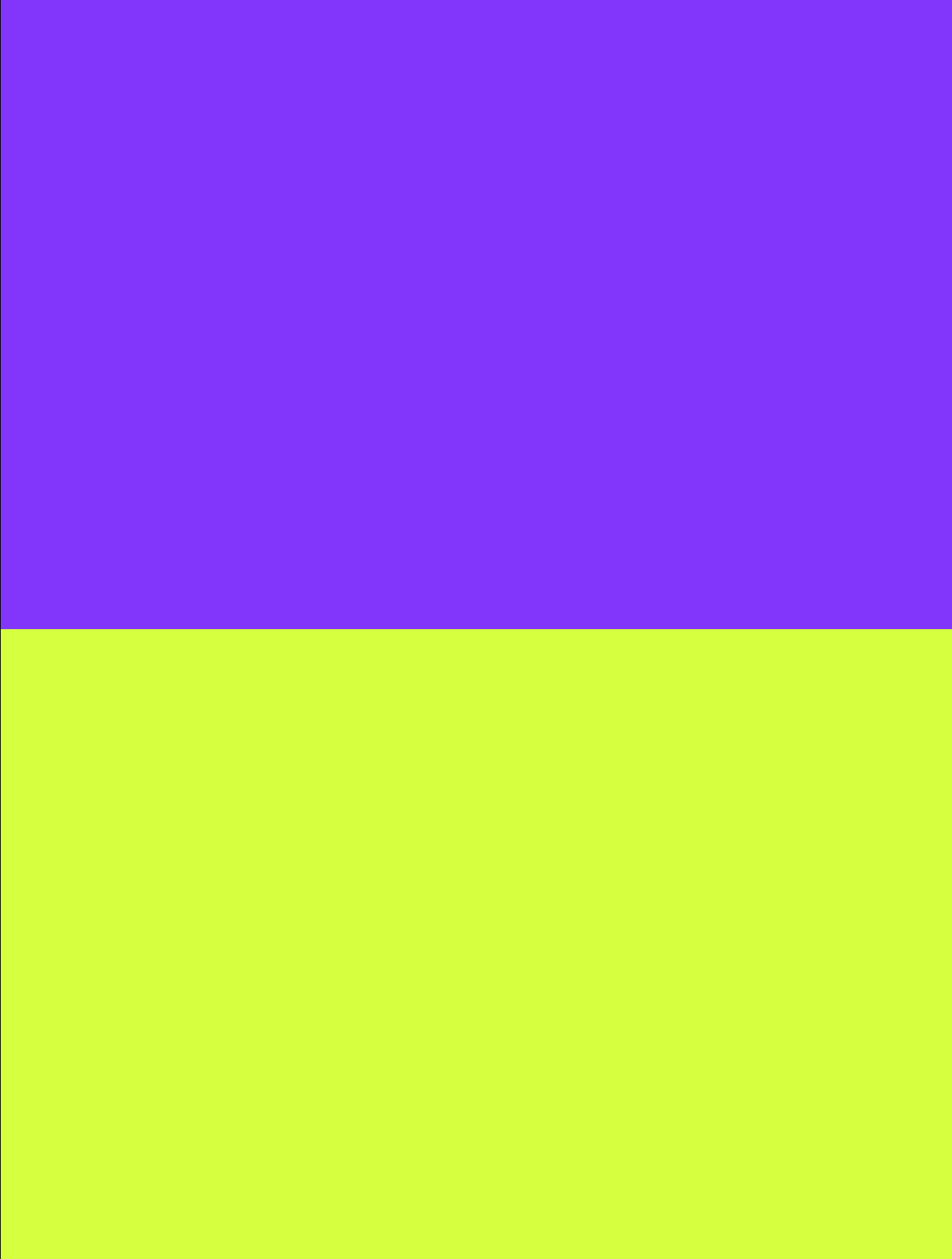
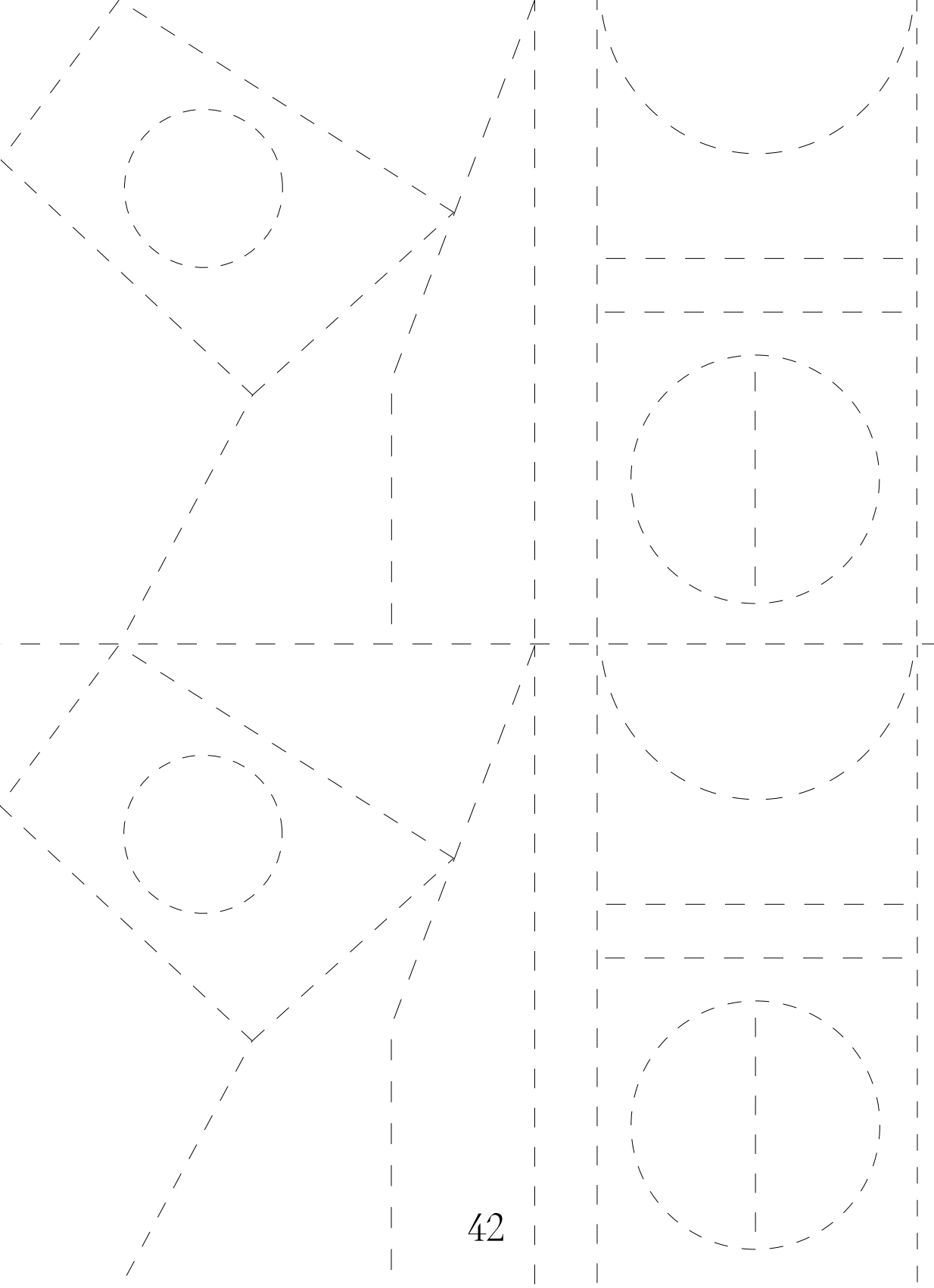

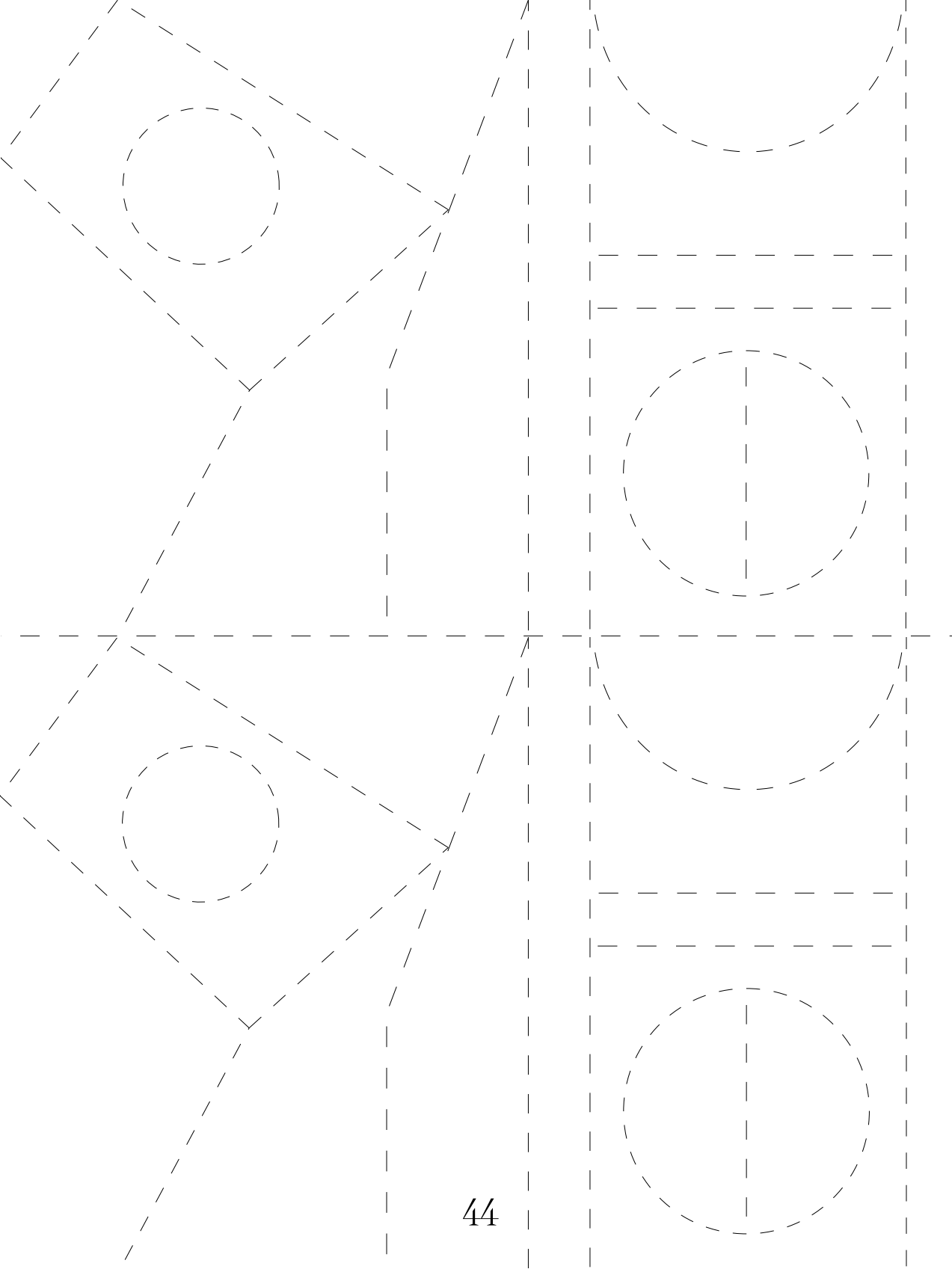

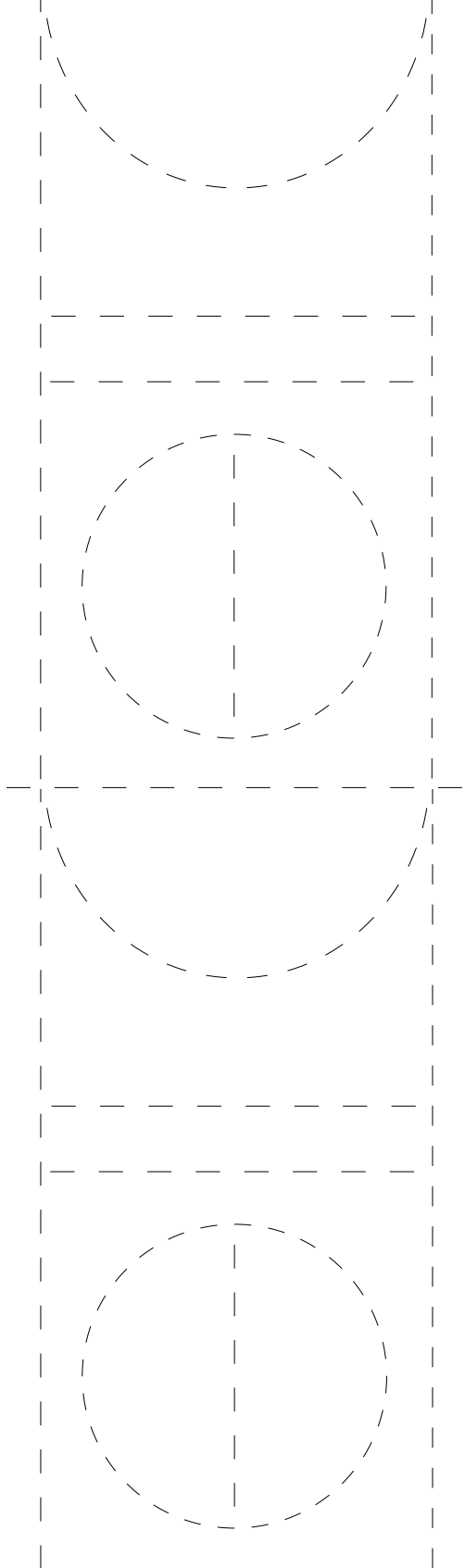
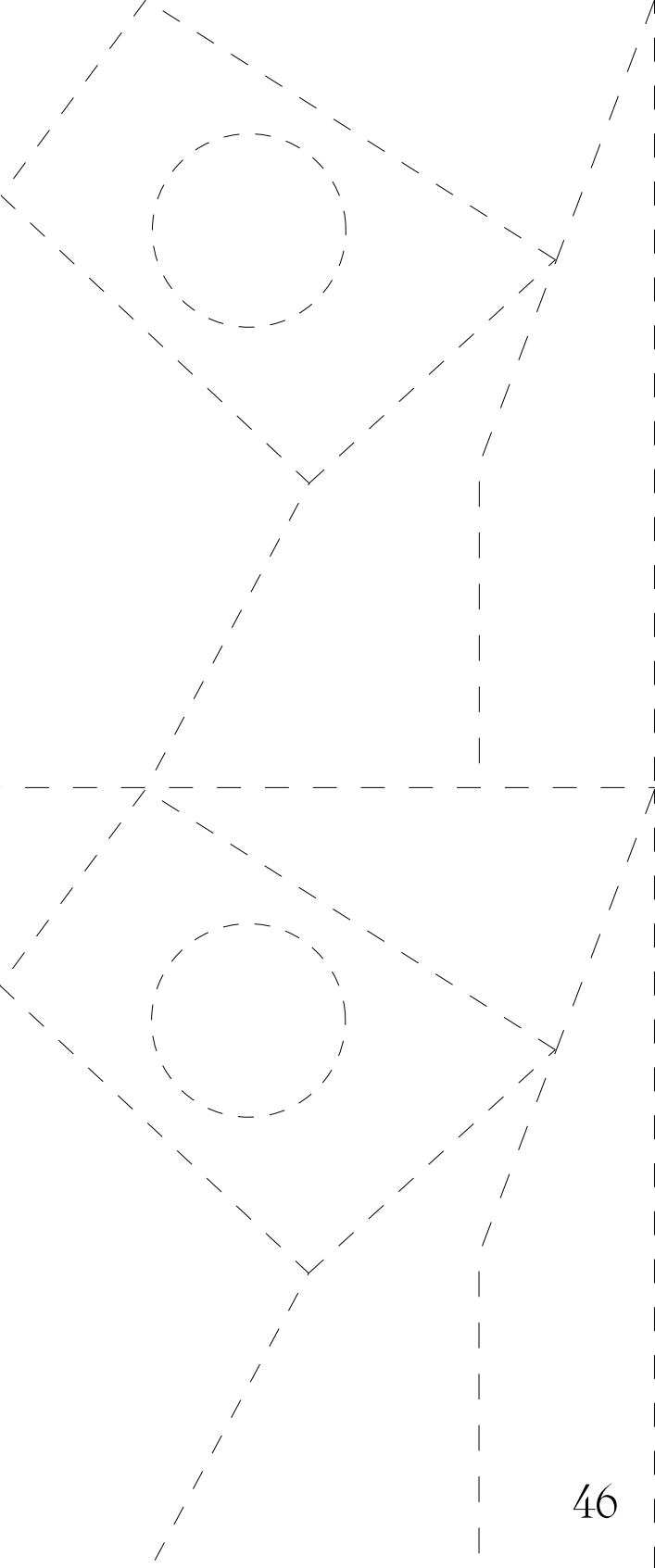
Instruktioner

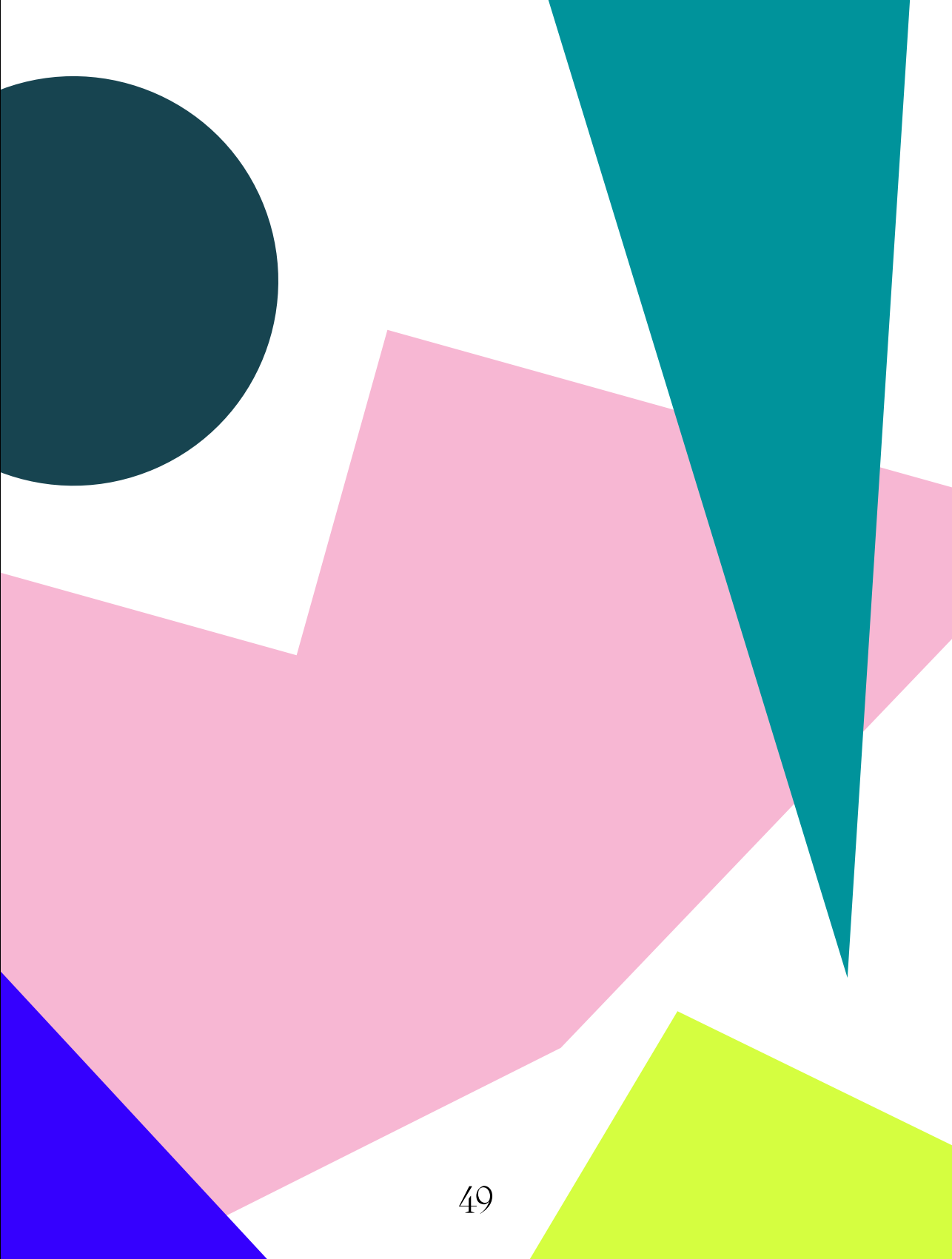
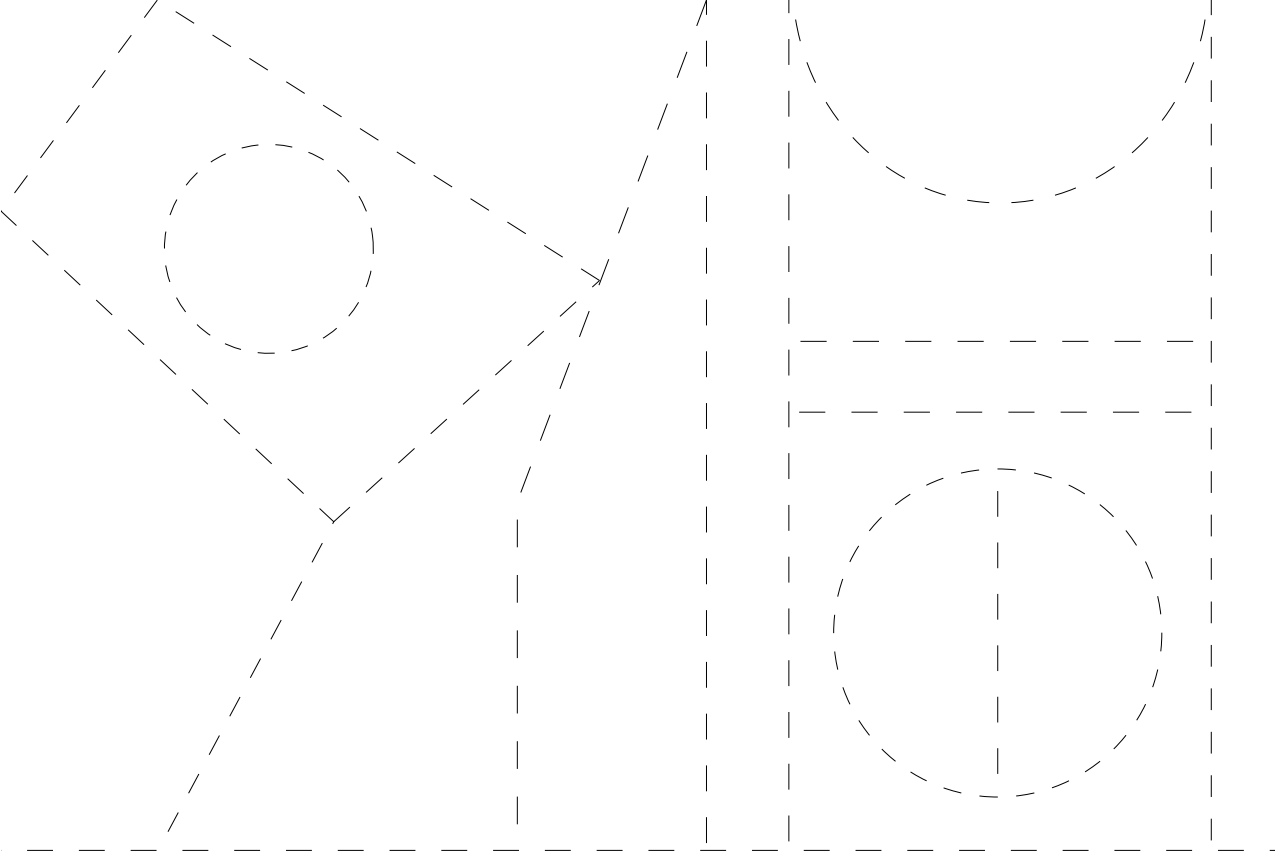
Utgå från följande sju delar för att skapa ditt collage som visualiserar var du befinner dig i ditt arbete. Områdena är färgkodade.

- 1. Målgrupp
- 2. Roller
Klipp ut valfri form till respektive del.
- 3. Hållbarhet & formbarhet
Syftet är att visualisera hur de olika områdena förhåller sig till varandra.
- 4. Mål
Placera sedan ut dina sju former på ett stort papper.
- 5. Riktning & driv
Gör dina val: Var, hur nära varandra, vad är centralt vad är perifert, vilka är närliggande?
- 6. Dela rum, makt & inflytande
Syftet är att visualisera hur de olika områdena förhåller sig till varandra. Kanske får du syn på något du inte tänkt på. Använd gärna ditt collage som en utgångspunkt för samtal med en kollega.
- 7. Pengar & resurser

Slutord

En process är inte endimensionell utan tål att kikas på från flera håll. Tanken är att du ska kunna gå tillbaka till frågorna och dina funderingar under processens gång, för att kunna studsa, se vilka val du gjort och hur du förhåller dig till din riktning.

Vi hoppas du som kulturskapare haft nytta av arbetsboken i ditt communitybaserade arbete. Att vara i en konstnärlig praktik på egen hand kan vara nog så utmanande, att bjuda in och arbeta tillsammans med en grupp kräver sina unika metoder och erfarenheter. Men också utrymme, mod och lyhörddhet.

Lycka till!

Innehållet är framtaget av konstarkonsulenter vid Förvaltningen för kulturutveckling i Västra Götalandsregionen 2023 i samband med det konstartsövergripande programmet Com.fusion.

Com.fusion startade hösten 2021 med syfte att främja konstartsövergripande projekt och skapa långsiktiga strukturer för communityarbete.

Intro och expertis: Saadia Hussain

Grafisk form: Julia Fabricius

Text och idé: Tina Andersson, Anna Bäckvall, Linn Gall, Karin Skireus, Therese Ytter

Tryck: By Wind AB

Datum: Maj 2023

